УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ
УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Број освојених поена

ТЕСТ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

јун 2012.

Шифра кандидата: _____

1. Напишите који дијалекат штокавског наречја екавског изговора спада у групу *млађих штокавских дијалеката***:** **1 поен**

_____

2. Које је године Вук Караџић објавио своју прву граматику народног језика коју је назвао *Писменица сербскога їезика***?** **1 поен**

_____

3. Заокружите слово испред назива речника који је написао Ђура Даничић: **1 поен**

а) *Речник српскохрватскога књижевног језика*

б) *Српски рјечник*

в) *Рјечник из књижевних старина српских*

г) *Лексикон страних речи и израза*

4. Подвуците речи у којима је извршено јотовање: **1 поен**

хваљен, учениче, руци, вежем, ишчупати, бржи, изљубити

5. Наведите вокале који се изговарају тако што се језик покреће према *предњем делу усне дупље***:** **1 поен**

_____

6. У сложеницама *једанпут***,** *црвенперка***,** *странпутица***,** *ванбродски***, значењска граница између првог и другог дела сложеница спречава једну гласовну промену. Та промена се зове:** **1 поен**

_____

7. Одредите којим врстама речи припадају подвучене речи у следећој реченици: **1 поен**

<u>После</u> савијем и запечатим писмо, <u>па</u> легнем <u>у</u> <u>наш</u> кревет.

а) *после*: _____; в) у: _____;

б) *па*: _____; г) наш: _____.

8. Напишите у ком се падежу и броју налазе подвучене именице у следећој реченици: **1 поен**

Млад један <u>човек</u> изда на јавност <u>збирку</u> својих <u>песама</u>.

	Падеж:	Број:
а) *човек:*	_____	_____
б) *збирку:*	_____	_____
в) *песама:*	_____	_____

9. У следећој реченици подвуците глаголе свршеног вида: **1 поен**

Марија помисли на летовање које долази, па размишљајући још мало, диже се и оде да тражи неку туристичку агенцију.

10. У следећем низу подвуците придеве субјективне оцене: **1 поен**

црвенкаст, ћелав, луцкаст, воден, пластичан, бледуњав, лиснат.

11. Речи *алас* **и** *рибар* **стоје у односу:** **1 поен**

а) хомонимије б) полисемије в) синонимије

(Заокружите слово испред тачног одговора.)

12. Подвуците главне речи следећих синтагми: **1 поен**

леп као слика, прича с тужним крајем, плаво небо, гледати своја посла.

13. Подвуците зависну реченицу и одредите њену значењску врсту: **1 поен**

а) *У касабу су стизали нови листови који су покретани у Сарајеву.*

Значењска врста: _____;

б) *Мада се већ први сумрак хвата, разабиру се између дрвећа кућице.*

Значењска врста: _____.

14. Одредите синтаксичку функцију (службу) коју имају подвучени чланови у следећој реченици: *Никад <u>нико</u> није запамтио <u>такву тишину</u> над градом.* **1 поен**

а) нико: _____;

б) такву тишину: _____.

15. Подвуците исправно написане скраћенице од датих речи: **1 поен**

а) Војномедицинска академија	– *В.М.А.*	*Вма*	*<u>ВМА</u>*	
б) и слично	– *исл.*	*и сл.*	*и сл*	
в) господин	– *госп.*	*г.*	*г-дин*	*г*
г) госпођа	– *гђа*	*г-ђа*	*гђ*	*гђа.*

16. На основу наведених јунака напишите *назив дела* **и** *име и презиме писца*: **1 поен**

а) Ђорђе Катић _____ _____

б) Љуба Врапче (Шампион) _____ _____

в) Карађоз _____ _____

17. Упишите на којим стилским фигурама се заснивају наведени искази: **1 поен**

а) *Хиљаду пута сам ти рекао!* _____.

б) *Тужна радост, ружна лепота* _____.

18. *Свуд се данас осећа да су хиљаде прошле крај лешина, рушевина, и обишле свет и вратиле се дома,тражећи мисли, законе и живот какви су били. Тражећи стару, навиклу, књижевност, познате, удобне, сензације, протумачене мисли. Лирску поезију вечних, свакидашњих метафора, оно драго циле-миле стихова, сликова, хризантема, које су цветале у нашим, недељним додацима. Али су дошле нове мисли, нови заноси, нови закони, нови морали! Може се бити против нас, али против наших садржаја, и интенсија, узалуд.* **1 поен**

Наведен је одломак из манифеста _____ (наведите наслов) **у којем је писац** _____ (наведите име и презиме) **најавио промене у књижевности међуратних година 20. века. Текст је објављен у** *Српском књижевном гласнику* **као својеврсни коментар нове пишчеве песме.**

Овај текст чита се као манифест:

а) реализма б) симболизма |в**)** авангарде

(Заокружите слово испред тачног одговора.)

19. *Царе Душане,* **1 поен**
тражим помиловање
за војничка гробља усамљена
којих се регрут само каткад сети

У песничкој збирци из које су наведени стихови води се својеврсни дијалог са *Душановим закоником***.**

Назив збирке је _____.

Аутор збирке је _____.

20. У основи романа _____ (упишите наслов дела) **налази се** **1 поен**
љубавна прича са перипетијама које проистичу из различитих положаја јунака у друштву, али и из комичних епизода и преокрета. Њени главни јунаци су прелепа кћи, мезимица богатог и угледног газде, и кујунџија и трговац _____ (упишите име)**. Његова горопадна тетка жели да на своју руку убрза просидбу па непозвана долази у девојчину кућу и својим понашањем изазива инцидент. Исмејани младожења одлучује да се освети интригом којом уништава девојчин углед. Дијалекатски говор јунака, указивање на социјалне разлике у друштву и хумор указују да роман припада епохи _____.**

21. Патећи за сином Серјожом, кога је морала да напусти када је отишла од мужа, јунакиња **1 поен**
схвата да је, као прељубница, заувек одбачена из високих друштвених кругова. Њен нови живот испуњен је кајањем и разочарањем, па и љубомором. Као једини излаз, спас од себе и других, али и као својеврсну казну за човека због којег је све одбацила, _____ _____ (наведите име и презиме јунакиње) **одлучује да изврши самоубиство. Највећи део фабуле овог дела дешава се у Москви,** _____ (наведите име града) **и на племићким имањима у** _____ **веку.**

22. Српска књижевност друге половине _____ **века заснива се на прози. Писци ове епохе труде** **1 поен**
се да критички сликају друштвене односе; јунаци постају типски представници одређеног социјалног слоја, професије (сељаци, газде, капетани, занатлије, зеленаши, свештеници и сл.). Њихов менталитет проистиче из средине у којој живе, а карактер се гради и регионалним говором, у каснијим делима и психолошком карактеризацијом. Критичка слика друштва често је обојена хумористички, а у неким делима прераста у сатиру. Реч је о епохи _____**.**

23. Дејство треће, позорје прво **1 поен**

...Шупу ти пало, убила ти скупи коњи. Кукуруз си покварио, толики новци коштуи. Чивутин украли двадесет форинти сребро и Рошилдова облигација од кир-Дима од хиљада форинти сребро. То и штета што не си можи плати. Што ћиш сад? Да будиш сиромах... Да чекаш крајцара, и не добиши, о да умриш од глада... (Отвори сандук.) Моје лепе жуте дукате, моје беле талире, збогом! Ећи да вас остави, да не идите на процес. Ама ећи да умри сос вас, сос моју срцу. (Затвори сандук.) Сад да сакрим кључ, да нико не узми моји лепи новци.

Наведени одломак припада комедији _____ (наведите наслов дела)**,**

коју је написао писац родом из Вршца, _____ (наведите име и презиме)**.**

24. Роман _____ (наведите наслов дела) **почиње цитатом из** *Курана* **у којем се закључује „да је сваки човек увек на губитку". Главни јунак** _____ (наведите име и презиме јунака) **старешина је текије који мења свој живот желећи да освети свог невино ухапшеног и убијеног брата Харуна. Дело је написано у** _____ **веку.** **1 поен**

25. У епохи романтизма јавља се нови вид дужег лирско-епског дела, заснован на мешању фабуле и лирских импресија, под називом _____**, као на пример,** *Ђачки растанак* **Б. Радичевића.** **1 поен**

26. Ове две песме настале су на територији Хабзбуршке монархије у _____ **веку.** **1 поен**

а) Песник _____ (упишите име и презиме), познат по својим *беседама шајкашима,* пореди силовиту борбу тела и душе/ума са *црним биволом у срцу.*

б) Писац, сликар, бакрописац и оснивач *Славеносербског магазина* _____ _____ (упишите име и презиме) у песми *Плач Сербии* алегоријски представља земљу као немоћну жену у црнини која јадикује над пропашћу средњовековне државе и призива своје синове да јој помогну.

27. *Ретардација* **је:** **1 поен**

а) стилска фигура
б) уводна етапа у развоју драмске радње
в) успоравање епске радње
г) опис неизговорених мисли јунака

(Заокружите слово испред тачног одговора.)

28. *Посланица* **је дело:** **1 поен**

а) у облику писма
б) које је црква забрањивала
в) у коме се хвале врлине одређеног појединца.

Деспот Стефан Лазаревић аутор је једног оваквог дела које је настало у _____ **веку.**

29. У народној песми _____ (упишите наслов) **српски великаши се после смрти цара Душана отимају о Јрство. Улога судије додељена је Марку Краљевићу, коме мајка Јевросима саветује да суди:** *Ни по бабу, ни по стричевима, већ по правди Бога истинога.* **По подели Вука Стефановића Караџића, ова песма припада песмама** _____ **времена.** **1 поен**

30. Допуните следеће тврдње: **1 поен**

а) Песнички облик који се састоји од два катрена и две терцине и садржи укупно четрнаест стихова, називамо _____.

б) Риму у строфи у којој се римују 1. и 4. стих и 2. и 3. стих називамо _____.